

ΜΙΚΡΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΙ ΤΟΥ ΤΟΛΕΝΤΟΥ

Του PROSPER MERIMÉE

Ποιός θά μου πει άν ό ήλιος είναι πιο όμορφος στην άνατολή του ή στη δύση του; Ποιός θά μου πει ποιο δέντρο είναι πιο όμορφο από την έληά και την άμυγδαλιά. Ποιός θά μου πει ποιός άλλος τόπος βγάξει πιο άντογραία παλληκάρια από τη Βαλέντσια και την Άνταλουζία; Ποιός θά μου πει ποιά είναι ή πιο όμορφη γυναίκα: --Θά σάς πω ποιά είναι ή πιο όμορφη γυναίκα: είναι ή Αύγη της Βάργιας, το μαργαριτάρι των γυναικών.

Ό μαυρος Τουζάνι πήρε το δόρυ του, πήρε την άσπιδα του το δόρυ του το κρατεί με το δεξι χέρι, την άσπιδα την κρατεί με το αριστερό. Κατεβαίνει στο σταύλο του και κοιτάζει τις σαράντα φορές του, τη μία ύστερ από την άλλη.

Η Βέρζα είναι ή πιο βαρβάτη, άπάνω στη πλάτη της θά πάρο μαζί μου το μαργαριτάρι του Τολέντου, ή μά τον Άλλάχ! ή Κορνούσα δε θά με ξαναϊδή ποτές.

Φεύγει, πέρνει δρόμους, λαχιάδια και κάμπους, φτάνει στο Τολέντο κ' άπανταίε ένα γέρο κοντά στο Ζακάνιν.

Γέρο με τ' άσπρα γένοια, πήγαινε αυτό το γράμμα στο Δόν Γκνιέρε, στον Δόν Γκνιέρε ντε Σαλντάνια. Άν είν' άντρας θ' άρξη ή παλαίψη μαζί μου κοντά την πηγή του Άλιμάν. Το μαργαριτάρι του Τολέντου πρέπει να τ' άποχτήσει ένας από τους δυό μας.

Κι' ό γέρος πήρε το γράμμα, ξεκίνησε και το πήγε στον κόμη ντε Σαλντάνια, την ώρα που έ- κνερος έπαιξε σάκι με το Μαργαριτάρι του Τολέντου. Ό κόμης διάβασε το γράμμα κ' άμέσως χτύπησε με το χέρι του τόσο δυνατά το τραπέζι που όλες οι ποούλες τουσκακιούπέσανε χάμω. Και σηκώθηκε άμέσως και γύρεψε το δόρυ του και το πιο καλό του άλογο και το Μαργαριτάρι του Τολέντου σηκώθηκε κ' αιώτα κ' έτρεμε σύγχρομη, γιατί ελεγε καταλάβει ότι θά πήγαινε ό κόμης να μονομαχήση.

Άφέντη Γκνιέρε, δόν Γκνιέρε ντε Σαλντάνια, μείνε, σε παρακαλώ να παίξης άκόμα μαζί μου.

Δε θά παίξω τώρα σάκι, πάω να παίξω με το δόρυ στην πηγή του Άλιμάν.

Μά τα δάκρυα της Αύγης δε μπόρεσαι νατόν κρατήσουν, γιατί τίποτε δεν μπορεί να κρατήσει ένα ίπκότη που πάει να μονομαχήση.

Τότε το Μαργαριτάρι του Τολέντου φόρεσε το πανωφόρι της, βαβάλλησε τη μούλα της και πήγε στην πηγή του Άλιμάν.

Γύρω από την πηγή ή γλόη είταν κόκκινη. Κόκκινο και το νερό της πηγής μά ποτέ το αίμα ενός χριστιανού δε μπορεί να βάρη κόκκινη τη γλόη, να βάρη κόκκινο το νερό του ποταμού.

Ό μαυρος Τουζάνι κοιτάει άνάσκελα στο χόμα. Το δόρυ του δόν Γκνιέρε έσπασε άπάνω στο στήθος του. Όλο του το αίμα φεύγει από το χορμί του αγά αγά. Η φροάδα του ή Βέρζα τον κοιτάζει κλαίγοντας, γιατί αυτή δε μπορεί να γιατρέψη τη λαβωματιά του αφέντη της.

Το Μαργαριτάρι κατεβαίνει από τη μούλα του και πλησιάζει το μαυρο.

Μαυρε Τουζάνι, του λέει, κάνε κουράγιο θά ζήσης άκόμα, δε θά παθήνης και θά παντρεψής μά όμορφη μαυρή το χέρι μου ξέρω να σου γιατρέψει τις λαβωματιές που σου έκανε ό ίπκότης μου.

Ό πάλλευκο Μαργαριτάρι, ό τρισόμορφο Μαργαριτάρι, άπόσπασε από το στήθος μου αυτό το κομμάτι από το δόρυ, όπως μείνει και το σχίζει. Το άσάλι του με παγώνει και με λιώνει.

Αυτή τον έπλησιασε άνυπόκτη μά έκείνος συγκεντρώνει όλες του τις δυνάμεις και με την κόψη του σπαθιού του τις κομματιάζει το πρόσωπό της το τόσο όραιο.

Prosper Merimée

ΑΙ ΚΑΛΤΣΕΣ

Η κάλτσες ήσαν έντελως άγνωστες στους άρχαίους Έλληνες και στους Ρωμαίους. Τάς έχρησιμοποίησαν όμως, όπως φαίνεται οι Αιγύπτιοι την έποχή των Φαραώ. Σε πολλούς τάφους στην Αίγυπτο έχουν βρεθεί διάφορα ζευγή κάλτσων, πλεγμένον από μαλλι πρόβατου, χρώματος καστανού. Η κάλτσες αυτές είνε, έννοείται, πολύ χονδροπλεγμένες και άγανες. Άποδείξεις ότι της έπλεκαν με πολύ χονδρές βελόνες και ότι δεν είχαν και τά μέσα τά σημερινά γενικώς.

ΑΛΛΟΤΕ ΚΑΙ ΤΩΡΑ

Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Μία στατιστική του μέσου αιώνας.— Αι Άθήναι επί Τουρκοκρατίας.— Αι ιστορικώτεροι συνοικίαι.— Ό ρόλος των παπάδων.— Πόσα σπίτια είχαν αι Άθήναι.

Πόσος είνε ό πληθυσμός των σημερινών Άθηνών, της Έλληνικής αυτής μηρμυκιάς; Η άπάντησις είνε δύσκολος, άφοι μετά των πόλεμον, άπογραφή δεν έγευνη. Έν τούτοις ύπολογίζεται εις 800.000 κατοίκων συμπεριλαμβανομένων και των προσοικίων. Τείνε δηλαδή ή πόλις της Άθηνάς ν' άποκτήση την άρχαίαν αυτήν, επί Περικλέους πολυκοσμίαν. Ξπειτα ήλθαν καιροί παρακμής. Κατά το 1674 μ.χ. ή πόλις ελεγε 8 έως 9 χιλιάδες κατοίκων, εκ των οποίων 1200 Όθωμανοί. Τη 1813 ό περιηγητής Όλλανστερ έπισκεφθείς τάς Άθήνας εύρηκε αυτάς κατοικημένας από 12 χιλιάδας κατοίκων. Είς την έλάττωσιν του αριθμού των Άθηναίων επί Τουρκοκρατίας συνέβαιναν πολύ και τά λεγόμενα θ α ν τ ι κ ά, δηλαδή αι έπιδημίαι. Είς παλαιόν έγγραγον περί Άθηνών αναφέρονται από τη 1480 μέχρι 1554 επτά θανατικά, τά όποια έπαγονται τάς όνομασίας των από τά έπισμώτερα εκ των προσβληθέντων προσώπων: Τό θανατικό του Τριαντάρη, το θανατικό της Σπετσαρίας, το θανατικό του Κοντρούλη κλπ. Το μεγαλύτερο θανατικό είνε το ένσηψαν τη 1554. Έκράτησε τρία χρόνια και έστειλε εις τον άλλον κόσμον 10.000 κατοίκων. Είς μόν από τάς στήλαις του Θησείου σώζεται χαραγμένη έπιγραφή μαρτυρούσα περί της ιστορικής αυτής θεομηνίας.

Άξιον σημειώσεως είνε έγγραγον σωζόμενον εις τά άρχεα της Μητροπόλεως περί των Άθηναϊκών οικιών κατά τό έτος 1822. Το έγγραγον φέρει την έπιγραφήν: «Καταγραφή διά τά όσα σπίτια έχει ό κάθε μαγαζάκι 1822 Όκτωβρίου 8». Ίδου μερικά εκ των συνοικίων:

Σηπλιώποια σπίτι 60, Ραγκαβάς σπίτι 15, Ροδακό σπίτι 35 Ρομβη σπίτι 41, Καπνικαρέα σπίτι 39, Ειρήνη 54, Χρηστοκοπιδι 57, Άγιος Φίλιππος 49, Βλασσαρού 60, Κοκάνης 64 κλπ.

Τό έγγραγον είνε σπουδαίωτατον ως μνημειον άπογραφικών, έγγραφη δε διά χειρός του Βασιβολουμαίου, ποτοτηρητού του άρχιεπισκόπου των Άθηνών Διονυσίου.

Η καταγραφή αυτή προήλθεν έξ έπισήμου άφορμής και έγευνη από τους ιερείς των έννοριών. Τούτο καταφαίνεται και από άλλο έγγραγον σωζόμενον εις τό αυτό άρχειον. Είνε διαταγή του πρώτου επάρχου των Άθηνών Μιχαήλ Σούτσου, την όποιαν παραθέτομεν και διά την ιδιόρρυθμον διατύπωσιν της:

ΠΕΡΙΦΩΔΟΣ Β' Αριθμός 69

Προσωρινή Διοίκησις της Έλλάδος

Προς τον σεβασμόν ποτοτηρητή του Άγιου Άθηνών

Τό Έπαρχειον Άθηνών

Έπειδή άνάγκη πάσα να γείνη άκριβής καταγραφή όλων των έννοριών οσηποσοδήποτε έρείπων, παρακαλείσθε να διατάξητε τους Ίερείς όλων των έννοριών διά να καταγράψω ό καθείς της έννορίας του τους οσηποσοτόπους με την προσήκουσαν άκριβείαν.

Έν Άθήναις τη 29 Σεπτεμβρίου 1824.

Τ.Σ. Έπαρχειον

Ό Έπαρχος Μιχαήλ Σούτσος
Ό Γεν. Γραμματεύς Δ. Βούζης

Οι ιερείς ήσαν τά κύρια πρόσωπα της άπογραφής. Οι δημογόνοντες των Άθηνών γράφουν προς τον οικονόμον Άθηνών και τον παρακαλούν:

«Νά λάβης την καλοσύνην τά δώσης λόγον εις τον κάθε έφημεριον να κάμω καταγραφήν των σκοτειμένων και λαβομένων, πότε και ποδ έσοκοτήη ή ελαβώθη. Νά έπιμελήθη να γείνη ή καταγραφή έως αθριον και να μάς την στείλετε εις την κατέλειπτα.»

Αι άπλοίκαι άπαντήσεις των ιερέων σώζονται, πολύτιμα δοκουμένα όμιλούντα διά τους πεσόντας ή τραυματισθέντας Άθηναίους κατά τά σκληρά έτη των άγώνων των υπέρ της Έλληνικής Άνεξαρτησίας.

Ό Ίστοριοδίτης

